

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Indráčkem v právní věci žalobkyně: **M. V.**, st. příslušnost Ukrajina, právně zastoupená JUDr. Jarmilou Lipnickou Pešlovou, advokátkou se sídlem Moravská Ostrava, Přívozská 703/10, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra ČR**, Praha 7, Nad Štolou 3, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7.3.2009 č.j. OAM-125/VL-18-08-2009, **ve věci udělení mezinárodní ochrany,**

t a k t o :

I. Žaloba **s e z a m í t á .**

II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

III. **Odměna** advokátky JUDr. Jarmily Lipnické-Pešlové **se určuje částkou 25.600,-Kč**, která jí bude proplacena z účtu Krajského soudu v Ostravě ve lhůtě do 60- ti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

Rozhodnutím ze dne 7.3.2009 č.j. OAM-125/VL-18-08-2009 žalovaný zamítl žádost žalobkyně o udělení mezinárodní ochrany podle ust. § 16 odst. 1 písm. f) zák. č. 325/1999 Sb. o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb. o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Žalovaný po provedeném dokazování dospěl k závěru, že žalobkyně neuvedla žádnou skutečnost svědčící o tom, že by mohla být vystavena pronásledování z důvodů uvedených v ust. § 12 zákona o azylu nebo že jí hrozí vážná újma podle ust. § 14a téhož zákona. Naopak žalobkyně se podáním žádosti o udělení mezinárodní ochrany snažila vyhnout návratu na Ukrajinu, protože se obávala dalšího možného jednání manžela, který ji neustále obtěžoval. Tímto krokem si žalobkyně také chtěla legalizovat pobyt na území České republiky, aby zde mohla i nadále pobývat společně se synem.

Proti uvedenému rozhodnutí žalovaného podala žalobkyně včasnou žalobu, ve které vytýkala žalovanému porušení ust. § 2 odst. 1, § 3, § 50 odst. 2 a 3, § 52 a § 68 odst. 3 správního řádu a také porušení ust. § 12 písm. b) a § 14a zákona o azylu. Žalobkyně má za to, že nebyly naplněny zákonné důvody pro zamítnutí její žádosti jako zjevně nedůvodné podle ust. § 16 odst. 1 písm. f) citovaného zákona. Naopak se domnívala, že uvedla okolnosti odůvodňující posouzení její žádosti pro udělení doplňkové mezinárodní ochrany podle ust. § 14a odst. 2 písm. b) téhož zákona, neboť má za to, že patří do sociální skupiny žen vystavených domácím násilí a že tím splňuje podmínku uvedenou v ust. § 12 písm. b) zákona o azylu. Podle žalobkyně se žalovaný řádně nevypořádal s jejím vyjádřením týkajícím se zacházení ze strany manžela, jemuž by byla na Ukrajině vystavena. Přestože uvedla v průběhu správního řízení skutečnosti nasvědčující aplikaci ustanovení zákona o azylu o doplňkové mezinárodní ochraně, žalovaný si nezajistil žádné podklady ohledně okolností odůvodňujících použití ust. § 14a odst. 2 písm. b) téhož zákona. Žalovaný nesprávně vyloučil soukromé osoby z okruhu původců pronásledování či vážné újmy a v této souvislosti žalobkyně poukázala na ust. § 2 odst. 8 zákona o azylu a směrnici Rady 2004/83/ES – tzv. kvalifikační směrnice. Žalovaný vůbec nezkoumal schopnost a ochotu ukrajinských státních orgánů poskytnout žalobkyni ochranu před pronásledováním či vážnou újmu. Navrhovala proto, aby krajský soud rozhodnutí správního orgánu zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

Žalovaný ve svém vyjádření ze dne 15.4.2009 popřel oprávněnost žaloby a odkázal na správní spis, zejména na vlastní žádost o udělení mezinárodní ochrany a výpovědi žalobkyně a na vydané rozhodnutí, z nichž je zřejmé, že žalovaný při hodnocení její žádosti o udělení mezinárodní ochrany a sdělení poskytnutých v průběhu správního řízení postupoval v souladu s příslušnými právními normami a procesně správným způsobem a dbal na dodržení všech práv garantovaných mu právním řádem ČR. V této souvislosti je zřejmé, že skutečnosti uváděné žalobkyní nevykazují azylově relevantní důvody. Podle žalovaného nebylo žalobou zpochybněno rozhodnutí správního orgánu, kterým byla žádost žalobkyně o udělení mezinárodní ochrany zamítnuta, a proto žalovaný navrhl soudu zamítnout žalobu v plném rozsahu.

Krajský soud provedl důkaz napadeným rozhodnutím žalovaného ze dne 7.3.2009 č.j. OAM-125/VL-18-08-2009, připojeným správním spisem žalovaného téhož čísla jednacího, dodatečně předloženými zprávami týkajícími se země původu žalobkyně, a to zprávami Ministerstva zahraničí USA ze dne 11.3.2010 a 24.5.2012 o dodržování lidských práv na Ukrajině, informací MZV č.j. 113285/2012-LPTP ze dne 19.9.2012 a č.j. 129871/2010-LPTP ze dne 19.1.2010. Kromě toho krajský soud vycházel z údajů získaných z internetových stránek o dosavadním nejnovějším vývoji událostí na Ukrajině (<http://www.euractiv.cz/vnejsi-vztahy/link-dossier/vyvoj-aktualniho-deni-na-ukrajine-00...>) a poté dospěl k závěru, že žaloba žalobkyně je důvodná. Proto rozsudkem ze dne 10.4.2014 č.j. 64Az 17/2009-166 rozhodnutí žalovaného pro vady řízení zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Při svém rozhodnutí krajský soud vycházel ze skutkových zjištění vyplývajících z připojeného správního spisu žalovaného, ze kterého vzal za prokázáno, že žalobkyně v žádosti o udělení mezinárodní ochrany učiněné formou pohovoru 24.2.2009 odpověděla na otázku, z jakých důvodů opustila svou vlast, že odjela z Ukrajiny 24.12.2005 pro potíže s manželem, který jí bil a obtěžoval a se kterým se dlouho nemohla rozvést. Jednou na ni vytáhl služební zbraň, kterou na ni namířil, nakonec si to rozmyslel a vystřelil vedle ní. Její manžel pracoval ve městě Chodorov a byl policistou. Situace soužití s ním se nezměnila ani poté co v roce 1999 žalobkyně odjela do Itálie. Poté, kdy na ni vytáhl zbraň, obrátila se žalobkyně na policii, tam odpověď nedostala, a proto šla na okresní oddělení, kde ji poslali na oddělení, v němž pracoval manžel. Nikdo nic nešetřil a manžel ji začal poté více bít. V únoru 2002 odešla od něj k rodičům i s dětmi. Byla nucena žádat o alimenty a důsledkem toho jí dělal manžel peklo v práci a řekli jí, že ji nechá umístit třeba do blázince. Vyhrožoval telefonicky i jejím rodičům a dětem. Žalobkyně se obrátila k poslanci okresu Chodorov, který napsal článek do novin, avšak starosta města začal podporovat jejího manžela. Kvůli tomuto článku v novinách nebyl znovu zvolen starostou a poté jí vyhrožoval jak manžel, tak i policie. Poté na ni vyvíjeli nátlak, aby řekla, že jí manžel nevyhrožuje a že jí starosta pomohl. Pokud to udělá, pak ji nechají na pokoji, v opačném případě ji budou obtěžovat. Starší syn se jí zastal, byl zbit a utrpěl otřes mozku. Její mladší syn s manželkou odjeli do České republiky a žalobkyně v roce 2005 odjela vlakem přes Slovensko za nimi. Do vlastnoručně psaného prohlášení žalobkyně dne 24.2.2009 uvedla, že žádá o azyl, protože jí hrozí nebezpečí smrti ze strany manžela a ukrajinské policie. Z obsahu správního spisu dále krajský soud zjistil, že dne 5.3.2009 byl s žalobkyní proveden pohovor k žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Z protokolu o tomto pohovoru vyplývají stejné důvody žádosti žalobkyně jako shora uvedené. Z protokolu mimo jiné vyplývá, že žalobkyně se obracela se žádostí o pomoc na policejní orgány poprvé před rozvodem manželství a podruhé po tomto rozvodu, kdy manžel napadl fyzicky i staršího syna. Policisté situaci nijak neřešili, zřejmě si mysleli, že není normální, že by manžel mohl takto napadnout syna. Se žádostí o pomoc na jiné kompetentní orgány se neobrátila proto, že by se její žádost stejně vrátila na oddělení. Žádné podobné problémy se státními orgány Ukrajiny neměla.

Žalobkyně v průběhu řízení předložila soudu další listinné důkazy, a to potvrzení o rozvodu manželství ze dne 11.9.2009 vystaveného Matričním úřadem Žydačivské Okresní

justiční správy Lvovské oblasti, ze kterého krajský soud zjistil, že manželství žalobkyně bylo rozvedeno. Ze sdělení M. K. ze dne 12.12.2012 bylo zjištěno, že zná žalobkyni, jakožto kamarádku své matky. Žalobkyně k nim často chodila na návštěvu a několikrát slyšela, jak si stěžovala na chování svého manžela, který jí ubližoval slovně i fyzicky a několikrát viděla následky fyzického útoku. Žalobkyně si nikdy nemohla stěžovat na policii, jelikož její manžel byl zaměstnán jako policista a jí nikdo nechtěl věřit. Po rozvodu manželství se jeho chování ještě zhoršilo, pronásledoval ji a znovu často fyzicky i psychicky týral. Vyhrožoval jí, že za ostudu, kterou mu udělala rozvodem, ji nechá zavřít do ústavu pro psychicky nemocné nebo ji rovnou zabije. Ze sdělení M. V. ze dne 11.12.2012 dále krajský soud zjistil, že žalobkyně je jeho matka. Potvrzuje, že od jeho dětství doma panovaly neutěšené rodinné poměry, otec žalobkyni urážel a bil a na denním pořádku byly hádky jím vyvolávané. Pamatuje si, že matka od něj neměla odvahu odejít, protože pracoval jako policista a neustále jí vyhrožoval, že pokud odejde nebo požádá o rozvod, nechá ji zavřít do blázince, příp. ji zabije. Teprve když s bratrem vyrostli, žalobkyně dostala odvahu a utekla, požádala o rozvod a situace se tím ještě více zhoršila. Přestože žalobkyně jeho otci nechala všechnu majetek, včetně rodinného domku, neustále ji vyhrožoval, a proto se ze strachu rozhodla odjet do České republiky.

Dále při svém rozhodování vycházel krajský soud ze zprávy MZ USA ze dne 11.3.2010 pojednávající o dodržování lidských práv na Ukrajině za rok 2009, ze které krajský soud zjistil, že v oddílu 6 této zprávy se pojednává o domácím násilí páchaném na ženách, které nadále představovalo závažný problém. Zneužívání partnerem je sice nezákonné, nicméně je obvyklým jevem. Podle tvrzení členů organizací bojujících za práva žen zůstal procentuální počet žen vystavených fyzickému násilí nebo psychickému vydírání doma vysoký. Donětský regionální svaz podnikatelek a odborných pracovníků uvádí, že v důsledku domácího násilí je nutné každým rokem zajistit 100.000 dnů péče s hospitalizací v nemocničních zařízeních, 30.000 ošetření na traumatologických odděleních a 40.000 návštěv lékařů. Až 40% volání na policejní stanice souvisí se stížnostmi na domácí násilí. Zpráva dále uvádí, že dne 1. ledna nabyl účinnosti nový zákon, který umožňuje uložit za trestný čin související s domácím násilím správní vazbu v délce do 5 dnů.

Z informace MZV č.j. 113285/2012-LPTP krajský soud zjistil, že na Ukrajině lze reálně podat stížnost proti postupu příslušníků policejních orgánů či jiných orgánů státní moci. Je však otázkou, jak velká je šance, že taková stížnost bude projednána v přijatelné době a ve své podstatě. Zkušenost nevládních organizací v tomto směru nedává důvod k optimismu, i když tato skutečnost není jen negativní. V souladu s trestním řízením lze na Ukrajině podat stížnost na činnost policejních (vyšetřujících) orgánů nebo konkrétního vyšetřovatele u soudu nebo u prokuratury. Mimo trestní řízení lze podat stížnost na činnost nebo nečinnost orgánu nebo konkrétní úřední osoby u soudu, a to v souladu se zákoníkem o administrativním řízení. Na činnost pracovníků ministerstva vnitra, která nese známky protiprávní činnosti, lze podat stížnost na Správu vlastní bezpečnosti Ministerstva vnitra Ukrajiny. Jedná se o řízení v rámci ministerstva, které může být teoreticky učiněno obviněním konkrétního pracovníka vnitra, nicméně podle zkušeností nevládních organizací z praxe žádná takto podaná stížnost nebyla vyřízena kladně, i když bylo evidentní pochybení pracovníka ministerstva vnitra. Informace o

možnosti podání uvedených stížností končí tím, že právní možnost podat stížnost existuje, avšak v praxi je velmi malá šance, že taková stížnost bude mít úspěch.

Vycházeje ze shora uvedených skutkových zjištění a z ust. § 12, § 2 odst. 8, § 14a a § 16 odst. 1, písm. f) zákona o azylu shledal krajský soud ve svém shora citovaném rozsudku žalobu jako důvodnou, když vzal za prokázáno, že se žalobkyně opakovaně obracela na policejní orgány Ukrajiny ve svém bydlišti, avšak bezvýsledně, což žalovaný v odůvodnění svého rozhodnutí nebral v potaz. Krajský soud shledal za důvodnou žalobní námitku týkající se nedostatečného posouzení schopnosti a ochoty ukrajinských státních orgánů poskytnout žalobkyni pomoc před pronásledováním či vážnou újmu. Žalovaný se nevypořádal s hodnocením pronásledování ve smyslu ust. § 2 odst. 8 věty druhé zákona o azylu, resp. s tvrzením žalobkyně, že v jejím případě jde o pronásledování ve smyslu ust. § 12 písm. b) zákona o azylu. Krajský soud přitom odkázal na výše citovanou zprávu MZ USA, která mimo jiné pojednává o násilí páchaném na ženách a dospěl k závěru, že toto násilí nepochybně existovala i v době vydání žalobou napadeného rozhodnutí. V další části odůvodnění svého rozsudku krajský soud poukázal na námitku žalobkyně vznesenou v průběhu řízení ohledně vzniklé politické situace v zemi jejího původu a s odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu měl za to, že se otázkou vývoje posledních událostí na Ukrajině bude muset dále žalovaný zabývat.

K podané kasační stížnosti žalovaného Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 26.6.2014 č.j. 7Azs 66/2014-20 rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Nejvyšší správní soud se neztotožnil s výše uvedenými závěry krajského soudu a odkázal na svá rozhodnutí, podle kterých je napadání a verbální útoky manžela, resp. bývalého manžela vůči žadatelce o udělení mezinárodní ochrany typickým příkladem potíží působených soukromými osobami, které zpravidla nepostačují k udělení některé z forem mezinárodní ochrany. Dále poukázal na to, že žalobkyně se dvakrát obrátila na policejní orgány se žádostí o pomoc, avšak policie ničeho nekonala. Na jiné státní orgány se poté již neobrátila a nepokusila se přesídlit do jiné části země. Nejvyšší správní soud odkázal také na zprávu MZ USA ze dne 19.4.2013 o dodržování lidských práv za rok 2012 na Ukrajině, kde je ve vztahu k domácímu násilí mimo jiné uvedeno, že policie měla v souvislosti s touto problematikou ke konci roku 2012 pod dohledem 117.400 osob, udělila 78.600 výstrah a 3.800 soudních ochranných zákazů. Podle informace MZV ČR ze dne 19.1.2010 č.j. 129871/2010-LPTP ukrajinské ministerstvo vnitra má dva speciální odbory zabývající se vyšetřováním trestné činnosti policistů, na které se mohou občané obrátit a podat stížnost na neoprávněný postup policisty. Z uvedeného Nejvyšší správní soud dovodil, že není možno vyslovit závěr, že by ukrajinské státní orgány podporovaly nebo tolerovaly násilí na ženách z důvodu jejich příslušnosti k sociální skupině, příp. pohlaví. Jednání bývalého manžela žalobkyně proto nemůže být přičteno státu, neboť jej nelze považovat za pronásledování ve smyslu ust. § 2 odst. 8 zákona o azylu. V odůvodnění je dále poukázáno na to, že žalobkyně podala žádost o udělení mezinárodní ochrany až více než po třech letech, kdy přicestovala do České republiky a podáním této žádosti se snažila řešit dlouhodobý nelegální pobyt po té, kdy byla cizineckou policií dne 23.2.2009 kontrolována a dne 7.3.2009 bylo rozhodnuto o jejím správním vyhoštění. V dalším odůvodnění svého rozsudku se Nejvyšší správní soud neztotožnil se závěrem krajského soudu o nutnosti žalovaného zabývat se otázkou posledního vývoje událostí na Ukrajině a v souvislosti s tím rovněž odkázal na svou judikaturu, podle níž pokud soud dospěje k závěru, že je nutné žadateli poskytnout doplňkovou ochranu podle ust. § 14a

zákona o azylu, neboť její neposkytnutí by bylo narušením zásady non-refoulement a ochranu již nelze poskytnout v jiném řízení, správní rozhodnutí zruší, aniž by taková skutečnost musela být v žalobě výslovně namítána. Pro takový postup však v daném případě nebyl naplněn zákonný důvod, neboť v případě žalobkyně existuje možnost poskytnutí ochrany v jiném řízení, např. prostřednictvím opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany, popř. využitím některého z institutu zákona o pobytu cizinců. Konečně Nejvyšší správní soud odkázal na to, že místem pobytu žalobkyně na Ukrajině byl Žydačivský okres ve Lvovské oblasti, který je v západní části země a že jak je známo tato část Ukrajiny nebyla událostmi vnitřních nepokojů nijak zásadně zasažena. Proto nelze dovozovat, že by žalobkyni hrozilo skutečně nebezpečí vážné újmy ve smyslu ust. § 14a odst. 1 zákona o azylu. Nejvyšší správní soud uzavřel, že žalovaný řádně a dostatečně zjistil skutkový stav a přezkoumatelně a přesvědčivě vyložil, z jakých důvodů žalobkyně nesplňuje žádnou ze zákonných podmínek pro udělení kterékoliv mezinárodní ochrany.

Jelikož podle ust. § 110 odst. 4 s.ř.s. je krajský soud výše uvedenými právními názory vyslovenými v rozsudku Nejvyššího správního soudu vázán, proto mu nezbylo, než žalobu žalobkyně jako nedůvodnou zamítnout.

Žádnému z účastníků nebylo přiznáno právo na náhradu nákladů řízení, neboť v řízení úspěšný žalovaný toto právo neuplatňoval.

Odměna zástupkyni žalobkyně advokátce JUDr. Jarmile Lipnické Pešlové byla stanovena za pět úkonů právní služby á 2.100,- Kč a čtyři úkony právní pomoci á 3.100,- Kč a devět režijních paušálů v souladu s ust. § 7, § 9 odst. 4 písm. d) a § 13 odst. 3 vyhl. č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů, tj. celkem ve výši 25.600,- Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně, ve lhůtě dvou týdnů po doručení rozhodnutí, písemně, ve dvojím vyhotovení. Podmínkou řízení o kasační stížnosti je povinné zastoupení stěžovatele advokátem, pokud stěžovatel sám nemá vysokoškolské právnické vzdělání.

Kasační stížnost není přípustná proti rozhodnutí, jímž soud rozhodl znovu poté, co jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem; to neplatí, je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu.

V Ostravě dne 23. října 2014

JUDr. Petr Indráček
samosoudce